

2012-02-10

Dnr 43-2010:4949

Göteborgs stad

Stadsdelen Angered

angered@angered.goteborg.se

Rektor vid Lövgårdesskolan

liselott.svedjeland@angered.goteborg.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Lövgårdesskolan
i Göteborgs kommun

2012-02-10

1 (18)

Dnr 43-2010:4949

Tillsyn vid Lövgårdesskolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Göteborgs kommun, stadsdelen Angered under åren 2011-2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Lövgårdesskolan besöktes av Skolinspektionen den 6 och 7 december 2011.

Lövgårdesskolan stängdes vid ett par tillfällen under läsåret 2010/11 på grund av arbetsmiljöproblem. Skolan har sedan vårterminen 2011 en ny rektor och en intendent som bistår rektor. År 2008 var skolans genomsnittliga meritvärde 138 och år 2011 var det 163. På skolan nådde 49 procent av eleverna målen i samtliga ämnen år 2011. På skolan har man under innevarande läsår, enligt rektor, startat arbetet med en rad identifierade utvecklingsområden, till exempel kunskapsportalen (fysisk plats där eleverna kan få stöd), lokal pedagogisk planering (LPP), elevmedverkan och värdegrundsfrågor. På skolan arbetar man också med ett så kallat "majschema" som är intensivundervisning i årskurs 9 av elever som är på väg att nå målen för utbildningen i engelska, matematik och svenska/svenska som andraspråk.

Tillsynen visar att det finns många möjliga förklaringar till den relativt låga måluppfyllelsen vid skolan. På skolan är det många elever som inte når målen för utbildningen, men alla elever får inte det särskilda stöd som de har rätt till i alla ämnen. Bland annat brister det i studiehandledning på modersmålet och utarbetandet av åtgärdsprogram i alla ämnen där elever riskerar att inte nå målen för utbildningen. Skolan brister vidare i att se till att alla elever fullgör sin skolplikt, då skolan inte har tillräckliga rutiner för att ha kontroll på skolk och långvarig frånvaro. Eleverna får skriftliga omdömen i alla ämnen men inte alltid omdömen i förhållande till målen i läroplanen och kursplanerna. På skolan brister det också i flera fall i lärarnas behörighet i de ämnen de undervisar i och undervisningen är inte alltid tillräckligt individanpassad. Det brister också i elevernas inflytande över utbildningen. På skolan bedrivs inget systematiskt värdegrundsarbete och planen mot kränkande behandling följer inte författningarna. Det finns elever som är otrygga på skolan. Detta har inte analyserats och ställts i relation till exempelvis agerande vid skolk, kränkningar, inflytande etc. Skolan brister också i det dokumenterade systematiska kvalitetsarbetet på grupp- och skolnivå, då skolan inte identifierar utvecklingsområden som bygger på en uppföljning och utvärdering av skolans samlade resultat avseende måluppfyllelse av kunskapsresultat och värdegrundsarbete. Vidare konstaterar Skolinspektionen att drygt 80 procent av eleverna i årskurs 9 nådde målen i svenska som andraspråk år 2011, vilket indikerar att språket kanske inte är den primära orsaken till att så många elever inte når målen i flera ämnen. Orsaken kan istället vara

2012-02-10

2 (18)

Dnr 43-2010:4949

lågt ställda förväntningar på skolan avseende elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda för att ytterligare förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Lövgärdes-skolan i Göteborgs kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs stad att senast den **15 maj 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (1 kap. 4 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper/Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.2 Mål och riktlinjer, Kunskaper).
- Lärarna ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling (3 kap. 3 § andra meningen skollagen).

2012-02-10

3 (18)

Dnr 43-2010:4949

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad (1 kap. 10 §, 4 kap. 14 § första stycket skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande/Lpo 94 2.3 Mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande).
- Eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem (4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar/Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Mål och riktlinjer, Rektors ansvar).

Trygghet och studiero

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Vid skolan genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7 och 10 §§ skollagen).
- Skolan har rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen (6 kap. 10 § första stycket skollagen).
- Det ska finnas en plan mot kränkande behandling som innehåller dels konkreta åtgärder som skolenheten och varje särskild verksamhet avser att påbörja och genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning, dels en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts, dels vilka rutiner som gäller om personal kränker elev (6 kap. 6 och 8 §§ skollagen).

2012-02-10

4 (18)

Dnr 43-2010:4949

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Eleverna får det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver (3 kap. 8 § tredje stycket skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar/Lpo 94 2.8 Mål och riktlinjer, Rektors ansvar).
- Resursfördelning och stödåtgärder anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör (Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar/Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.8 Mål och riktlinjer, Rektors ansvar).
- Skolan ger studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det (5 kap. 4 § skolförordningen).
- Rektor ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Nationella ämnesprov används inte som ett stöd för rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning.

De skriftliga omdömena avser inte elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven och i de individuella utvecklingsplanerna framgår inte vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Nationella ämnesprov används som ett stöd för rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning (9 kap. 20 § skolförordningen).

2012-02-10

5 (18)

Dnr 43-2010:4949

- De skriftliga omdömena avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven (10 kap. 13 § skollagen).
- I de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorn tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § första stycket skollagen).

Personalkompetens

Personalen vid skolenheten saknar utbildning och kompetens för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med personalens kompetens.

I detta ingår att:

- De lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva (2 kap. 13 § skollagen, 33 § lagen (SFS 2011:190) om införande av skollagen, 2 kap 3 § 1985 års skollag).

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Huvudmannen ser inte till att eleverna fullgör sin skolgång

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

I detta ingår att:

- Skolan har rutiner för bevakning av att eleverna fullgör sin skolgång samt har rutiner för att rapportera långvarig frånvaro till huvudmannen (7 kap. 2 § första stycket och 22 § skollagen).

2012-02-10

6 (18)

Dnr 43-2010:4949

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Enligt Skolverkets redovisade statistik har det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9 på Lövgårdesskolan varierat mellan 138 och 172 över den senaste femårsperioden. År 2007 var det genomsnittliga meritvärdet 172 och år 2011 var det 163. Motsvarande siffror 2011 för kommunala skolor i Göteborg och för riket var 205 respektive 211. Cirka varannan elev i årskurs 9 nådde inte målen för betyget G i ämnena historia och samhällskunskap år 2011. För de elever som fick ett samlat NO-betyg i årskurs 9 nådde inte var tredje elev betyget G. I svenska som andraspråk nådde cirka åtta elever av tio minst betyget G. Åren 2007, 2008 och 2010 var andelen elever i årskurs 9 som fick ett högre slutbetyg än provbetyg i de nationella ämnesproven i ämnet matematik markant högre än för riket, t.ex. var det mer än var tredje elev år 2010 och tre utav fyra elever åren 2007 och 2008 som fick ett högre slutbetyg. I det nationella ämnesprovet i kemi nådde 38 procent inte målen och av flickorna var det 56 procent. År 2011 var andelen elever med behörighet till yrkesprogram 71 procent och högskoleförberedande program mellan 57-67 procent, vilket kan jämföras med Göteborgs kommun 85 procent respektive 80-84 procent. På skolan var det samma år endast 49 procent som nådde målen i samtliga ämnen, vilket kan jämföras med 70 procent för Göteborgs kommun.

Alla elever ges inte möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i samtliga ämnen. Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där skolan måste vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat. Det är särskilt allvarligt att så få elever får betyg i samtliga ämnen och att många elever inte når behörighet till gymnasieskolan.

Skolan redovisar i sin enhetsplan 2011 resultaten från nöjdelevindex för åren 2009 och 2010. Värdena har ökat till det bättre mellan dessa två år. Index avseende trivsel, trygghet och bemötande år 2010 var 84, 83 respektive 80 på en skala från 0-100. Någon analys av resultaten görs dock inte i enhetsplanen. Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 9, vårterminen 2011, visar att två elever utav tre känner sig trygga på skolan, dvs. var tredje elev i årskurs 9 tycker att det stämmer dåligt eller anger att de inte vet ("vet ej"). Enligt Skolinspektionens enkät till pedagogerna anser alla lärarna som deltog i enkäten att skolan upptäcker och ingriper när någon elev utsätts för kränkningar och att vuxna ingriper när elever är elaka mot varandra. Dock anser fler än varannan elev, i enkäten till elever i årskurs 9, att eleverna kan vara elaka mot varandra utan att de vuxna reagerar. Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att det råder så stor diskrepans mellan lärarnas och elevernas uppfattning om hur eller ifall de vuxna reagerar när någon elev utsätts för kränkningar samtidigt som rektor och lärare inte har analyserat skolans värden från nöjdelevindex avseende trivsel, trygghet och bemötande.

2012-02-10

7 (18)

Dnr 43-2010:4949

Föreläggande:**Bedömningsområde: Undervisning och lärande****Bedömning:**

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering:

Enligt skollagen ska man i utbildningen ta hänsyn till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Vidare ska elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

I samtal med elever framkommer att undervisningen skulle kunna vara bättre. Till exempel att de elever som har lätt för sig får de utmaningar som krävs för att utvecklas. Elever menar att de ibland utsätts för allt för lite utmaningar. I samtal med elever framkommer vidare att lärarna satsar på elever som har svårt att nå betyget Godkänt – vilket innebär att lärarna många gånger inte hinner med att handleda de elever som lättare når kunskapskraven. I samtal med lärarna framkommer samtidigt att de inte anser sig ge eleverna en likvärdig utbildning – framförallt anser de att det beror på bristande resurser och den stora kunskapsspridningen hos eleverna. I Skolinspektionens enkät till skolans pedagoger framgår det att nästan nio lärare utav tio inte anser sig ha möjlighet att hjälpa alla elever som är i behov av det. I Skolinspektionens enkät till eleverna i årskurs 9 framgår att en elev utav tre anser att det "stämmer ganska dåligt" eller "stämmer inte alls" att man får hjälp av lärarna om man behöver det. I samtal med rektor framkommer att alla lärare inte har de färdigheter som krävs för att individualisera undervisningen inom klassens ram.

Utredningen visar att lärarna inte i tillräcklig omfattning ger alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Detta visar sig dels genom att lärarna inte i tillräcklig utsträckning anpassar undervisningen efter elevernas förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt inte ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa dessa brister.

2012-02-10

8 (18)

Dnr 43-2010:4949

Författning:

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 § andra meningen skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper/Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.2 Mål och riktlinjer, Kunskaper

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande**Bedömning:**

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

Enligt skollagen ska barnets åsikter tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad, och barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med den planering av verksamheten som föreskrivs. Eleverna ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. I läroplanen för grundskolan framgår att lärarna ska ge eleverna ett reellt inflytande på undervisningens innehåll samt se till att inflytandet ökar med stigande ålder och mognad.

Enligt rektor är elevmedverkan ett prioriterat utvecklingsområde på skolan, men det finns ingen planering på skolan som beskriver elevernas inflytande eller dess progression. I samtal med elever framkommer att man ibland, men inte systematiskt, får vara med och påverka undervisningen till både innehåll och form. I Skolinspektionens enkät till pedagogerna framgår det att cirka hälften av pedagogerna anser att de planerar undervisningen tillsammans med eleverna och något större andel av pedagogerna anger att eleverna får vara med och påverka arbetssätten i undervisningen. I Skolinspektionens enkät till eleverna i årskurs 9 framgår det att cirka två utav tre elever anser att de inte får vara med och bestämma hur de ska arbeta med olika skoluppgifter. I rektors verksamhetsredogörelse till Skolinspektionen skriver rektor att "Under kommande läsår skall ALLA elever vara delaktiga i skolans gemensamma arbeten." Detta läsår ansvarar rektor för elevrådet och elevrådet är från och med 2011 representerade i skolans ledningsgrupp. Vid Skolverkets inspektion år 2005 var elevernas inflytande över sitt eget lärande ett förbättringsområde, vilket nu åter aktualiseras.

Utredningen visar att eleverna på skolan inte i tillräcklig utsträckning ges möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen. Skolan har ingen planering där det framgår hur eleverna ges ett ökat inflytande utifrån ålder och mognad, även om steg i denna riktning har tagits under höstterminen 2011. På skolan har inte heller eleverna i tillräcklig utsträckning ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens inne-

2012-02-10

9 (18)

Dnr 43-2010:4949

håll. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa dessa brister.

Författning:

1 kap. 10 §, 4 kap. 9 och 14 §§ första stycket skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande/Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande,

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering:

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska även se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Av skolans plan mot kränkande behandling, benämnd "Lövgårdesskolans likabehandlingsplan", framgår att skolan inte har en plan mot kränkande behandling för år 2011/12. Den plan som Skolinspektionen har tagit del av är en plan för läsåret 2007/08 och på hemsidan finns en identisk version dock utan datering. Planen från 2007/08 saknar analyser och förebyggande åtgärder som är härledda till en kartläggning. I samtal med rektor framkommer att någon ny plan inte utarbetats inför läsåret 2011/12 och att eleverna antagligen inte känner till planen. I samtal med elever framkommer också att eleverna inte har någon kännedom om skolans likabehandlingsplan eller skolans värdegrundsarbete. I samtal med elevhälsan kan man inte redogöra för någon kartläggning som är gjord tillsammans med eleverna inför upprättandet av likabehandlingsplanen. Vidare uttrycker elevhälsan att inget kontinuerligt värdegrundsarbete finns på skolan. I kommunikation med rektor, i samband med sakgranskning av beslutet, framgår att arbetet i enlighet med skolan "trygghetsplan" är det arbete som bedrivs

2012-02-10

10 (18)

Dnr 43-2010:4949

för att skapa trygghet på skolan. Trygghetsplanen är en lista med aktiviteter, exempelvis lägerskola, segelläger och arbetssätt, exempelvis kamratstödjare och värdegrundsarbete i årskurs 9 som ska leda fram till en tryggare skolmiljö. I skolinspektionens enkät till eleverna i årskurs 9 framgår att många elever känner sig otrygga på skolan. Samtidigt som pedagogerna på skolan i Skolinspektionens enkät svarar att de ingriper när elever är elaka mot varandra så anser fler än varannan elev i årskurs 9 i Skolinspektionen enkät att eleverna kan vara elaka mot varandra på skolan utan att de vuxna reagerar.

Att skolan inte har några rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen framkom också i samtal med rektor.

Utredningen visar att det på skolan inte bedrivs något målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling då skolan inte på ett tillräckligt systematiskt sätt arbetar med förebyggande åtgärder som bygger på en aktuell plan mot kränkande behandling utarbetad enligt författningarnas krav. Skolan har heller inga rutiner för hur kränkningar på skolan ska rapporteras till huvudmannen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa dessa brister.

Då det är diskrimineringsombudsmannen (DO) som utövar tillsyn över diskrimineringslagen och därmed över bestämmelserna om likabehandlingsplan kommer DO att underrättas med anledning av att planen saknar mål och åtgärder för de skyddade diskrimineringsgrunderna.

Författning:

6 kap. 6-8 och 10 §§ skollagen

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering:

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultat, eller uppgifter från lärare och övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller det på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektor. Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska, enligt skollagen, han eller hon ges sådant stöd. Enligt skollagen ska ett åt-

2012-02-10

11 (18)

Dnr 43-2010:4949

gårdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Enligt läroplanen har rektorn det övergripande ansvaret för verksamheten och ett särskilt ansvar för att, inom givna ramar se till att resursfördelningen och stödåtgärderna vid skolenheten anpassas till den utvärdering av elevernas utveckling som lärarna gör.

I samtal med rektor framkommer att arbetet med åtgärdsprogram har förbättrats under innevarande termin, där bland annat behov och åtgärder framgår, vilket bekräftas genom dokumentstudier. I åtgärdsprogrammen framgår också att utvärdering ska göras, när och av vilka men inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Någon planering för uppföljning finns dock inte i åtgärdsprogrammen som Skolinspektionen tagit del av. I samtal med rektor framkommer vidare att det inte fanns åtgärdsprogram utarbetade i alla ämnen som elever inte klarade kunskapsmålen i under läsåret 2010/11 men att detta arbete har förbättrats under höstterminen 2011. I samtal med elevhälsan framkommer att de inte känner till vilka rutiner som finns när det gäller kartläggning av elever i behov av särskilt stöd, men i verksamhetsredogörelsen hänvisar rektor till rutinerna i skolans elevhälsoplan. Vid lärarintervju framkommer att alla elever inte utreds och att de inte får åtgärdsprogram i alla ämnen där utredningen visar att de behöver särskilt stöd för att nå målen. Lärarna anser också att alla elever i behov av studiehandledning på modersmålet inte får det i den utsträckning de har behov av. I samtal med elevhälsan framkommer också att särskilt stöd i form av studiehandledning på modersmålet är bristfällig på skolan. Enligt lärarna gör de själva de pedagogiska utredningarna men utan att skriva fram behov hos eleven som inte redan är sanktionerade av rektor, dvs. att behoven ska lösas inom ordinarie undervisningsgrupp. I kommunikering med rektor vid faktagranskning uttrycker rektor att "elever som bedöms för sin utveckling behöva studiehandledning får det" men att "Få elever söker studiehandledning". Vidare framgår av rektors kommunikation att elever som går på modersmålsundervisning även får studiehandledning kring sitt skolarbete.

Utredningen visar att särskilt stöd inte ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till, då alla elever inte får studiehandledning på modersmålet i den utsträckning som de är i behov av och då stödåtgärder inte alltid utreds efter anmälan till rektor. Utredningen visar vidare att när det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser inte rektor till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas då åtgärdsprogram inte alltid utarbetas när en elev befaras att inte nå målet för utbildningen. Av åtgärdsprogrammen framgår inte alltid hur och när åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa dessa brister.

2012-02-10

12 (18)

Dnr 43-2010:4949

Författning:

3 kap. 8 § tredje stycket och 9 § skollagen, 5 kap. 4 § skolförordningen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar/Lpo 94 2.8 Mål och riktlinjer, Rektors ansvar

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

Nationella ämnesprov används inte som ett stöd för rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning.

De skriftliga omdömena avser inte elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven och i de individuella utvecklingsplanerna framgår inte vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering:

Enligt skolförordningen ska nationella ämnesprov användas för att bedöma elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven och, i årskurs 9, även som stöd för betygssättning. Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisningen i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Enligt skolverkets statistik för åren 2010 och 2011 var det en stor andel elever som inte deltog i de nationella ämnesproven. År 2011 deltog 11 utav 16 elever i ämnesprovet i svenska, 50 av 60 elever i svenska som andraspråk, 57 av 79 elever i kemi, 49 av 76 i matematik och 51 av 71 i engelska. I samtal med rektor och lärare framkommer att man inte är medveten om hur stor andel som inte deltar på de nationella ämnesproven. I samtal med lärare framkommer att inte alla lärare anser att elever som uppenbarligen kommer att "misslyckas" med proven bör "utsättas" för detta. Vårterminen år 2011 fick 45 procent av eleverna i årskurs 9, som gjort ämnesprovet, ett högre slutbetyg än det provbetyg de fick på ämnesprovet i matematik. Rektor uttrycker att rättningen av de nationella ämnesproven inte är kvalitetssäkrade idag, men att detta ska säkerställas framöver genom olika insatser som diskuteras på skolan.

I dokumentstudier av individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen framgår att omdömena inte alltid skrivs i förhållande till läroplanens/kursplanernas mål och att det ofta saknas en sammanfattning som ska leda fram till en framtidsytande del för eleven i den individuella utvecklingsplanen. I flera ämnen anges endast provresultat med betyg och ibland refereras till elevernas beteende och personlighet, t.ex. "Du job-

2012-02-10

13 (18)

Dnr 43-2010:4949

bar bra på lektionerna och du gör dina uppgifter" istället för till elevens prestationer i förhållande till utbildningens mål. Enligt rektor kan denna typ av omdömen bero på att alla lärare inte är vana att formulera sig didaktiskt men att skolan nu ställer krav på att skolan ska informera eleverna och föräldrarna om läroplans- och kursplanemålen. Det framkommer vidare i samtal med rektor att rektorn är missnöjd med IUP-mallarna, både innehållsmässigt och strukturen. I samtal med lärarna uppger de att de upprättar IUP med skriftliga omdömen i samtliga ämnen.

Utredningen visar att lärarnas bedömning och betygsättning av elevernas kunskaper inte alltid sker i enlighet med författningarna, då underlag från de nationella ämnesproven saknas för en stor andel elever och därmed inte kan användas som ett stöd för rättvis och likvärdig bedömning och betygsättning. Utredningen visar vidare att rättningen av nationella ämnesprov inte är kvalitetssäkrade på skolan och att avvikelsen mellan prov- och slutbetyg i matematik är allt för stor. Avslutningsvis visar utredningen att förutsättningarna för att eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande ska få information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling inte finns då alla lärare inte skriver omdömen i elevens ämne som relaterar till läroplanens/kursplanernas mål. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa dessa brister.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen, 9 kap. 20 § skolförordningen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning:**

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen

Motivering:

Enligt skollagen ska det på skolenhetsnivå genomföras ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls och kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanen har rektorn ansvaret för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

2012-02-10

14 (18)

Dnr 43-2010:4949

I samtal med rektor framkommer att skolan inte bedriver något systematiskt kvalitetsarbete. Enligt rektor har all kraft (höstterminen 2011) ägnats åt att skapa rutiner för frånvarorapportering, ordningsregler, åtgärdsprogram etc. som följer författningarnas krav. För tillfället arbetar man på skolan med att implementera de nya styrdokument. I samtal med lärarna framkommer att lärarna i sina arbetslag kvalitativt arbetar med resultaten från undervisningen på individnivå genom utvecklingssamtal, individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen och klasskonferenser, men att detta arbete på individnivå inte är länkat till något systematiskt kvalitetsarbete på grupp- (årskurs-) eller skolenivå. Inför läsåret 2011/12 har skolan inte utarbetat någon enhetsplan som man brukat göra, eftersom nämnden inte kräver det i avvaktan på en omorganisation i stadsdelen. I enhetsplanen år 2011 redovisas genomsnittligt meritvärde, behörighet till nationella program, andelen elever som nått målen i samtliga ämnen samt slutbetyg och resultat på nationella ämnesprov för åren 2010 och 2011. I planen finns dock ingen analys av de redovisade siffrorna och ingen specifik redovisning och utvärdering görs av resultat i förhållande till exempelvis elevsammansättning, kön, eller ämne görs i planen, eller på annat sätt vid skolan.

Utredningen visar att rektor inte tar tillräckligt ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen, då det på skolan saknas ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa dessa brister.

Författning:

4 kap. 4-7 §§ skollagen, Lgr 11 1 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar / Lpo 94 1 Mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Bedömningsområde: Personalkompetens**Bedömning:**

Personalen vid skolenheten saknar utbildning och kompetens för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

Motivering:

Huvudmannen ska enligt skollagen för undervisning använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som läraren i huvudsak ska bedriva.

I dokumentstudier av skolans tjänstefördelning framgår att många lärare på Lövgärdesskolan undervisar i ämnen där de inte är behöriga. I samtal med rektor och lärare framkommer att rektor har prioriterat att det ska vara färre lärare per klass före lärarnas ämnesbehörighet vilket gör att fler lärare än nödvändigt undervisar i ämnen där de

2012-02-10

15 (18)

Dnr 43-2010:4949

inte är behöriga än vad som skulle ha varit fallet vid en annan tjänstefördelning där ämnesbehörighet hade prioriterats. I samtal med lärare framkommer att man på skolan inte ännu förberett en ämneslärarorganisation. Exempelvis så undervisar en lärare i matematik, de naturorienterande ämnena och teknik, men är endast behörig i ämnena biologi och kemi. En annan lärare undervisar i matematik och de naturorienterande ämnena men är endast behörig i matematik och biologi. En tredje lärare undervisar i alla samhällsorienterande ämnen men är endast behörig i historia och religion samtidigt som det finns en behörig lärare på skolan i alla SO ämnena men som även undervisar i svenska utan ämnesbehörighet. Ett annat exempel är en lärare som undervisar i matematik (åk 7, tre paralleller) och i idrott och hälsa och har sin ämnesbehörighet i ämnena matematik och fysik.

Utredningen visar att personalen vid skolenheten i flera fall saknar utbildning för den undervisning de ska bedriva då lärare undervisar i ämnen där de inte är behöriga och rektor inte alltid prioriterar ämnesbehörighet i tjänstefördelningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa denna brist.

Författning:

2 kap. 13 § skollagen, 33 § lagen (SFS 2011:190) om införande av skollagen, 2 kap 3 § 1985 års skollag

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning:**

Huvudmannen ser inte till att eleverna fullgör sin skolgång.

Motivering:

Enligt skollagen ska kommunen se till att eleverna i dess grundskola fullgör sin skolgång.

I samtal med rektor framkommer att det på skolan finns några "hemmasittare" som i princip aldrig är i skolan. I samtal med elever framkommer att det finns elever i årskurserna 7 och 8 som skolkar och att detta också förekommer i årskurs 9. I samtal med elevhälsan framkommer att de inte har kännedom om elevers frånvaro på skolan, speciellt gäller detta "korridorsmygarna" och elever som systematiskt kommer försent.

Rektor uppger i samtal att det på skolan saknas rutiner för hur skolan ska rapportera långvarig frånvaro för elever till huvudmannen.

Utredningen visar att huvudmannen inte ser till att elever fullgör sin skolgång, då skolan inte kan se till att alla elever fullgör sin skolgång. Utredningen visar vidare att sko-

2012-02-10

16 (18)

Dnr 43-2010:4949

lan saknar rutiner för att rapportera långvarig frånvaro till huvudmannen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa dessa brister.

Författning:

7 kap. 2 § första stycket och 22 § skollagen

2012-02-10

17 (18)

Dnr 43-2010:4949

Bakgrund

Beskrivning av Lövgärdesskolan

På Lövgärdesskolan går cirka 240 elever i årskurserna 6-9. På skolan finns två förberedelseklasser och en stadsdelsgemensam grupp för elever i behov av särskilt stöd (Spektrum). Skolan leds av en rektor som bistås av en intendent. Rektor är ansvarig för skolan medan intendenten utför uppgifter på uppdrag av rektor. På skolan finns en upprättad arbetsordning för intendenten men ingen delegationsordning. På skolan finns två arbetslag, 6-8 och 7-9. Varje arbetslag har en A-lagsledare. A-lagsledarna är ibland tillförordnade rektorer när rektor inte är på plats. Ledningsgruppen på skolan träffas varannan vecka.

Med hänsyn till att skolenhetens likabehandlingsplan inte innehåller mål och åtgärder för de skyddade diskrimineringsgrunderna kommer diskrimineringsombudsmannen (DO) att underrättas.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsrådet Gerhard Eriksson och utredare/jurist Julie Svane deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larsson
Enhetschef

Johan Dahl
Utredare/föredragande

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).